

MOTIVACE KE STUDIU A KARIÉRA STUDENTŮ A ABSOLVENTŮ VYSOKÉ ŠKOLY REGIONÁLNÍHO ROZVOJE: VÝSLEDKY PRŮZKUMU 2017

MOTIVATION TO STUDY AND CAREER OF STUDENTS AND GRADUATES OF THE COLLEGE OF REGIONAL DEVELOPMENT: RESULTS OF THE SURVEY 2017

Jana M. Šafránková, Martin Šikýř

Vysoká škola regionálního rozvoje a Bankovní institut – AMBIS
Nárožní 2600/9, 158 00 Praha 5, Česká republika
E-mail: jana.safrankova@vsrr.cz, martin.sikyr@vsrr.cz

Klíčová slova:

Vysokoškolské vzdělávání, trh práce, zaměstnanost, Česká republika

Keywords:

Higher education, labour market, employment, Czech Republic

Abstrakt:

Příspěvek shrnuje výsledky dotazníkového šetření autorů zaměřeného na motivaci ke studiu na vysoké škole a možnosti uplatnění na trhu práce studentů a absolventů Vysoké školy regionálního rozvoje. Dotazníkové šetření bylo realizováno od února do května 2017 v rámci projektu Názory absolventů a studentů na uplatnění znalostí/kompetencí získaných na Vysoké škole regionálního rozvoje v praxi (IGA_Z9_02_2015) podporovaného Interní grantovou agenturou Vysoké školy regionálního rozvoje. Respondenty byli studenti a absolventi prezenčního a kombinovaného bakalářského studia na Vysoké škole regionálního rozvoje. Relevantní údaje se podařilo získat od 315 studentů a 116 absolventů. Analýza dat byla založena na výpočtu relativních četností (jako podíl na celkovém počtu studentů a absolventů) a vyhodnocení rozdílů v odpovědích studentů a absolventů s využitím kontingenčních tabulek a testů nezávislosti chí-kvadrát. Výsledky podporují předpoklad, že současná generace studentů a absolventů vysokých škol studuje, aby dosáhla úspěchu v budoucnosti, ale že vykazuje poměrně vysoká očekávání týkající se práce a kariéry, která mohou omezit její zaměstnatelnost, nebude-li disponovat odpovídajícími praktickými zkušenostmi a sociálním návyky.

Abstract:

The paper summarizes the results of the authors' questionnaire survey focused on motivation to study at university and on employment opportunities of students and graduates of the College of Regional Development. The questionnaire survey was conducted from February to May 2017 within the project Opinions of graduates and students on the application of knowledge/competencies acquired at the College of Regional Development in practice (IGA_Z9_02_2015) supported by the Internal Grant Agency of the College of Regional Development. The respondents were full-time and combined bachelor's students of the College of Regional Development. The relevant data were obtained from 315 students and 116 graduates. The data analysis was based on the calculation of relative frequencies (as a share from the total number of students and respondents) and the evaluation of differences of responses of students and graduates using contingency tables and chi-square tests of

independence. The results support the assumption that the current generation of university students studies to succeed in the future, but it has relatively high expectations about work and career that may reduce its employability if it does not have the appropriate work experience and social habits.

Úvod

Kvalifikovaní a motivovaní lidé jsou v dnešních vyspělých ekonomikách považováni za nejdůležitější zdroj a největší bohatství (Kucharčíková, Koňušiková a Tokarčíková, 2015, s. 151), a proto ve většině dnešních vyspělých ekonomik orientují systémy vzdělávání na rozvoj odborných a osobních schopností mladých lidí v různých ekonomických, humanitních, sociálních a technických profesích (Prisacariu a Shah, 2016, s. 152). Prostřednictvím uplatňovaného systému vzdělávání jsou mladí lidé systematicky připravováni na úspěšný život a kariéru ve společnosti (Schendelová a McCowan, 2016, s. 407). Kvalita vzdělávání ovlivňuje zaměstnatelnost a konkurenceschopnost studentů a absolventů na trhu práce (Chong a Ahmed, 2015, s. 158) a mladí lidé s kvalitním vzděláním významně zvyšují své šance na dosažení uspokojivé a obohacující kariéry (Marginson, 2016, s. 413). Mladí lidé však musí být motivováni k tomu, aby si prostřednictvím školního a dalšího vzdělávání osvojovali a rozvíjeli potřebné odborné a osobní schopnosti (Wachová aj., 2016, s. 1).

Teorie i praxe ukazují, že ve vyspělých ekonomikách se schopnosti, hodnoty a postoje současné generace mladých lidí výrazně liší od schopností, hodnot a postojů jejich rodičů a prarodičů, přičemž je možné předpokládat, že v případě příštích generací budou tyto rozdíly ještě patrnější (Horváthová a Čopíková, 2015, s. 217). Tyto skutečnosti jsou důležité, protože do roku 2020 by jedinci patřící k současné generaci mladých lidí měli tvořit zhruba padesát procent pracovní síly (Barbuto a Gottfredson, 2016, s. 59) a protože jedinci patřící k současné generaci mladých lidí uvažují o práci a kariéře jinak než jedinci patřící ke starším generacím (Stewartová a kol., 2017, s. 45).

Běžný problém zaměstnávání mladých lidí spočívá v tom, že jejich odborné a osobní kvality často nesplňují požadavky organizací (Stanciuová a Banciuová, 2012, s. 821). Mnohým mladým lidem chybí odpovídající praktické zkušenosti a sociální návyky (Cordero-Cutillasová, Huguet-Monfort a Escribano-Tortajadaová, 2011, s. 328). Někteří mladí lidé také nemají žádnou reálnou představu o budoucí kariéře, ale často se ucházejí o funkce, které neodpovídají jejich schopnostem, jen aby získali práci slibující vysoké příjmy a rychlou kariéru (García-Aricalová a Van der Velden, 2008, s. 219). Proto organizace raději najímají zkušené pracovníky než mladé lidi s nedostatečnými zkušenostmi a nereálnými očekáváními.

1. Cíl a metoda

Príspevek shrnuje výsledky dotazníkového šetření autorů realizovaného s cílem prozkoumat a posoudit motivaci ke studiu na vysoké škole a možnosti uplatnění na trhu práce studentů a absolventů Vysoké školy regionálního rozvoje. Průzkum vycházel z předpokladu, že současná generace studentů a absolventů vysokých škol, která je ovlivněna moderními technologiemi a vysokou životní úrovní, vykazuje poměrně vysoká očekávání týkající se práce a kariéry, která mohou omezit její zaměstnatelnost, nebude-li disponovat odpovídajícími praktickými zkušenostmi a sociálním návyky.

Dotazníkové šetření bylo realizováno od února do května 2017. Respondenty byli studenti a absolventi prezenčního a kombinovaného bakalářského studia na Vysoké škole regionálního rozvoje (Management rozvoje měst a regionů a Bezpečnostní management v regionech). Dotazník pro studenty zahrnoval dvanáct otázek a dotazník pro absolventy zahrnoval osm otázek s možností výběru odpovědi zaměřených na motivaci ke studiu na vysoké škole a možnosti uplatnění na trhu práce. Relevantní údaje se podařilo získat od 315 studentů a 116 absolventů. Respondenti byli charakterizováni podle pohlaví, věku a formy studia (viz tabulka 1).

Analýza dat byla založena na výpočtu relativních četností (jako podíl na celkovém počtu studentů a absolventů) a vyhodnocení rozdílů v odpovědích studentů a absolventů s využitím kontingenčních tabulek a testů nezávislosti chí-kvadrát. Provedení testů nezávislosti chí-kvadrát zahrnovalo následující kroky: (1) formulace nulové (H_0) a alternativní (H_A) hypotézy, (2) zvolení hladiny významnosti α , (3) výpočet hodnoty testového kritéria chí-kvadrát χ^2 , (4) výpočet počtu stupňů volnosti f , (5) určení kritické hodnoty testového kritéria chí-kvadrát $\chi^2_{\alpha}(f)$, (6) Porovnání vypočítané hodnoty testového kritéria chí-kvadrát χ^2 s kritickou hodnotou testového kritéria chí-kvadrát $\chi^2_{\alpha}(f)$ a přijetí nebo odmítnutí nulové hypotézy.

Tabulka 1: Respondenti průzkumu

	Studenti	Absolventi
Pohlaví		
muži	103 (33 %)	62 (53 %)
ženy	212 (67 %)	54 (47 %)
Σ	315 (100 %)	116 (100 %)
Věk		
29 a méně let	176 (56 %)	13 (11 %)
30 až 49 let	129 (41 %)	85 (73 %)
50 a více let	10 (3 %)	18 (16 %)
Σ	315 (100%)	116 (100%)
Forma studia		
prezenční	125 40 (%)	19 (16 %)
kombinovaná	190 60 (%)	97 (84 %)
Σ	315 (100 %)	116 (100 %)

Zdroj: autoři

2. Výsledky a diskuse

Výsledky průzkumu autorů jsou představeny a diskutovány ve dvou částech zaměřených na motivaci ke studiu na vysoké škole a možnosti uplatnění na trhu práce. Přestože tyto výsledky neumožňují vyvozovat obecné závěry, potvrzují hlavní poznatky dřívějších studií citovaných výše a ukazují některé zajímavé tendence v postoji studentů ke studiu, práci a kariéře, které stojí za pozornost, a to jak z hlediska vysokých škol, tak z hlediska zaměstnavatelů.

2.1 Motivace ke studiu na vysoké škole

Z hlediska zaměstnatelnosti studentů a absolventů vysokých škol se nejdůležitější podmínkou pro úspěšné uplatnění na současném trhu práce jeví schopnost a motivace k učení a rozvoji nezbytných odborných znalostí, dovedností a schopností, stejně jako náležitých pracovních a sociálních návyků.

Výsledky empirického šetření autorů ukázaly, že studenty vedla ke studiu na vysoké škole snaha získat vysokoškolský titul (59 %), snaha zvýšit si šance na trhu práce (56 %), snaha zvýšit si kvalifikaci (48 %) nebo možnost dosáhnout vyššího výdělku (44 %) a absolventy vedla ke studiu na vysoké škole snaha získat vysokoškolský titul (62 %), snaha zvýšit si kvalifikaci (60 %), možnost zvýšit si šance na trhu práce (42 %) nebo možnost získat lepší práci (32 %). Motivace studentů i absolventů ke studiu na vysoké škole tedy souvisela především se snahou získat vysokoškolský titul, zvýšit si kvalifikaci a uspět na trhu práce. V této souvislosti 94 % studentů souhlasilo, že vysoká škola jim dává více šancí uplatnit se na trhu práce. Na druhou stranu, 74 % studentů uvedlo, že své šance na trhu práce hodnotí jako průměrné. Studenti se obávali silné konkurence a nedostatku pracovních zkušeností.

Pocit nedostatku pracovních zkušeností může ovlivnit zájem studentů o studium. 69 % studentů a 53 % absolventů uvedlo, že kdyby se v současné době mohlo znovu rozhodnout, zda studovat na vysoké škole, potom by volilo stejnou vysokou školu a stejný obor. Zároveň však 50 % studentů a 27 % absolventů uvedlo, že je vybraný obor studia zajímavý/zajímá, ale že zcela neodpovídá/neodpovídal jejich představám. Studenti i absolventi vyslovili nespokojenost s teoretickými předměty bez zřejmých souvislostí a praktických aplikací. 71 % studentů a 65 % absolventů hodnotilo úroveň výuky na vysoké škole jako střední. Analýza dat neodhalila významný rozdíl mezi studenty a absolventy. Byla testována nulová hypotéza, že mezi hodnocením úrovně výuky na vysoké školy ze strany studentů a absolventů není rozdíl (viz tabulka 2). Protože vypočítaná hodnota testového kritéria chí-kvadrát χ^2 byla nižší než kritická hodnota testového kritéria chí-kvadrát $\chi^2_{0,05}(2)$, nebylo možné odmítnout nulovou hypotézu ve prospěch alternativní hypotézy. Testem nezávislosti chí-kvadrát bylo prokázáno, že mezi hodnocením úrovně výuky na vysoké školy ze strany studentů a absolventů nebyl rozdíl.

Tabulka 2: Kontingenční tabulka: Jak hodnotíte úroveň výuky na vysoké škole?

	Vysoká	Střední	Nízká	Σ
Studenti	62* (67,24)**	225 (219,26)	28 (28,50)	315
Absolventi	30 (24,76)	75 (80,74)	11 (10,50)	116
Σ	92	300	39	431

*pozorované četnosti (P)

** očekávané četnosti (O)

(1) H_0 : Mezi hodnocením úrovně výuky na vysoké školy ze strany studentů a absolventů není rozdíl.

H_A : Mezi hodnocením úrovně výuky na vysoké školy ze strany studentů a absolventů je rozdíl.

(2) Hladina významnosti $\alpha = 0,05$

(3) Vypočítaná hodnota testového kritéria chí-kvadrát $\chi^2 = \sum \left[\frac{(P_{r,s} - O_{r,s})^2}{O_{r,s}} \right] = 2,109$

(4) Počet stupňů volnosti $f = (r - 1) \times (s - 1) = 2$

(5) Kritická hodnota testového kritéria chí-kvadrát $\chi^2_{0,05}(2) = 5,991$

(6) Vypočítaná hodnota testového kritéria chí-kvadrát χ^2 je nižší než kritická hodnota testového kritéria chí-kvadrát $\chi^2_{0,05}(2)$. Nulovou hypotézu (H_0) není možné odmítnout ve prospěch alternativní hypotézy (H_A)

r – počet řádků v kontingenční tabulce

s – počet sloupců v kontingenční tabulce

Zdroj: autoři

Potenciální problém spočívá v tom, že studenti a absolventi většinou sdílejí své zkušenosti (zejména prostřednictvím sociálních sítí), což může významně ovlivnit přístup studentů ke studiu i pověst vysoké školy. Všeobecná nespokojenost s kvalitou výuky na vysoké škole může snížit motivaci studentů ke studiu. Docházka studentů se může obecně zhoršit. Studenti mohou začít navštěvovat přednášky a semináře nikoliv s cílem dozvědět a naučit se něco nového, ale pouze s cílem napsat test nebo složit zkoušku. Řada studentů chodí spíše do práce než do školy. Na jedné straně si studenti mohou vydělat nějaké peníze a mohou získat určité zkušenosti, ale na druhé straně není pro studenty snadné zároveň studovat a pracovat. Toto je velká výzva pro vysokou školu, aby přitáhla studenty ke studiu. Vysoká škola by měla být schopna přesvědčit studenty, že teoretické poznatky jsou důležité, ale zároveň by měla být schopna poskytnout studentům dostatek praktických aplikací, ideálně ve spolupráci s potenciálními zaměstnavateli. Vysokoškolské vzdělávání by mělo směřovat k rozvoji jak odborných, tak osobních kvalit studentů, kteří musí získat relevantní teoretické znalosti, praktické dovednosti a sociální návyky.

89 % studentů uvedlo, že při studiu pracuje, ale pouze 25 % studentů uvedlo, že pracuje v oboru studia, což může být problém. Samozřejmě, každá pracovní zkušenost je dobrá pro získání pracovních a sociálních návyků, ale práce mimo obor studia nerozvíjí odborné znalosti, dovednosti a schopnosti nezbytné pro práci v oboru. V této souvislosti 76 % absolventů uvedlo, že pracuje ve veřejné sféře, ale zároveň 64 % absolventů uvedlo, že se jejich současná práce neshoduje s oborem studia na vysoké škole. Takové výsledky mohou vyvolávat otázky týkající se potřebnosti konkrétních studijních oborů a předpokladů některých absolventů, a to zejména ve vztahu k potřebám trhu práce a požadavkům zaměstnavatelů.

2.2 Možnosti uplatnění na trhu práce

Z pohledu současných požadavků na zaměstnance musí vhodní uchazeči o zaměstnání prokázat jak nezbytné odborné znalosti, dovednosti a schopnosti, tak náležité pracovní a sociální návyky i patřičný rozvojový potenciál a osobní aspirace. Jenže ačkoliv mnoho studentů a absolventů vysokých škol tyto požadavky na zaměstnance zdaleka nesplňuje, jejich očekávání týkající se kariéry jsou poměrně vysoká. Mnoho studentů a absolventů vysokých škol nechce začínat od začátku, přeceňují se a uchází se o funkce, které neodpovídají jejich schopnostem.

Výsledky empirického šetření autorů ukázaly, že očekávání studentů týkající se oblasti práce a zaměstnání zahrnovala smysluplnou práci (82 %), možnost seberealizace (66 %), přátelský kolektiv (62 %), spravedlivý výdělek (61 %), příjemné prostředí (59 %), jistotu zaměstnání (56 %), odborný rozvoje (51 %) nebo profesionální vedení (50 %).

57 % studentů uvedlo, že chce vykonávat řídicí funkci (mít podřízené), což je normální, když například studují, aby se stali manažery, ale často zapomínají, že cesta bývá dlouhá a že se musí hodně naučit. Protože každý, kdo by se chtěl stát úspěšným manažerem, by si měl nejprve osvojit řadu odborných schopností i schopností chování, aby byl schopen řídit a vést ostatní, stejně jako aby byl schopen řídit a vést sám sebe. Vykonávání řídicí funkce však nemusí být pro studenty nedosažitelným cílem, protože 46 % absolventů uvedlo, že vykonává řídicí funkci, a to také díky vysokoškolskému vzdělání, které však samo o sobě nestačí a jedinec musí prokázat odpovídající znalosti, dovednosti a schopnosti.

Specifickým problémem mnoha lidí (mladých i starých) je neochota za práci dojíždět nebo se za práci přestěhovat. 44 % studentů uvedlo, že chce pracovat v místě bydliště, 42 % studentů uvedlo, že je ochotno za práci dojíždět a 14 % studentů uvedlo, že je ochotno se za práci přestěhovat. Mezi nejčastějšími důvody neochoty dojíždět nebo se stěhovat za prací byla rodina, doprava a bydlení.

V případě mzdových očekávání platí, že počáteční očekávání mnoha studentů a absolventů vysokých škol je obvykle vyšší než mzda, kterou zaměstnavatel může nabídnout nováčkům s nedostatkem pracovních zkušeností. 44 % studentů uvedlo, že je ke studiu na vysoké škole vedeno možností dosáhnout vyššího výdělku a zároveň 39 % studentů uvedlo, že po ukončení studia očekává měsíční příjem mezi 20 000 a 29 000 Kč a 37 % studentů uvedlo, že po ukončení studia očekává měsíční příjem mezi 30 000 a 39 000 Kč. Podle údajů Českého statistického úřadu (ČSÚ, 2017) činila ve druhém čtvrtletí roku 2017 průměrná hrubá měsíční nominální mzda 29 346 Kč. Pro porovnání, 36 % absolventů uvedlo, že jejich hrubý měsíční příjem se pohybuje mezi 26 000 a 35 000 Kč a 31 % absolventů uvedlo, že jejich hrubý měsíční příjem se pohybuje mezi 36 000 a 50 000 Kč. Průměrné a nadprůměrné příjmy absolventů vysoké školy tedy nejsou nedosažitelné, ale opět platí, že nepřijdou hned a že jedinec musí prokázat odpovídající znalosti, dovednosti a schopnosti.

Naštěstí, navzdory všem očekáváním a problémům, si studenti i absolventi uvědomují, že úspěch na trhu práce závisí na jejich schopnostech. Studenti uvedli, že mezi schopnosti důležité pro uplatnění na trhu práce patří schopnost řešit problémy (71 %), schopnost komunikovat s lidmi (67 %), schopnost uplatnit vlastní poznatky (63 %), schopnost osvojovat si nové poznatky (53 %) nebo schopnost týmové práce (51 %). Podobně absolventi uvedli, že mezi schopnosti důležité pro uplatnění na trhu práce patří schopnost komunikovat s lidmi (83 %), schopnost řešit problémy (71 %), schopnost osvojovat si nové poznatky (67 %), schopnost týmové práce (66 %) nebo schopnost nést riziko (48 %). Obecně by si studenti i absolventi měli neustále zlepšovat znalosti cizích jazyků, počítačové dovednosti nebo znalosti managementu, ekonomie, psychologie, sociologie, marketingu, informatiky nebo práva.

Závěr

Výsledky dotazníkového šetření autorů zaměřeného na motivaci ke studiu na vysoké škole a možnosti uplatnění na trhu práce studentů a absolventů Vysoké školy regionálního rozvoje podporují předpoklad, že současná generace studentů a absolventů vysokých škol studuje, aby dosáhla úspěchu v budoucnosti, ale že vykazuje poměrně vysoká očekávání týkající se práce a kariéry, která mohou omezit její zaměstnatelnost, nebude-li disponovat odpovídajícími praktickými zkušenostmi a sociálním návyky.

Výsledky dotazníkového šetření autorů zahrnují odpovědi 315 studentů a 116 absolventů prezenčního a kombinovaného bakalářského studia na Vysoké škole regionálního rozvoje. Přestože dosažené výsledky neumožňují vyvozovat obecné závěry, potvrzují hlavní poznatky dřívějších studií citovaných výše a ukazují některé zajímavé tendence v postoji studentů ke studiu, práci a kariéře, které stojí za pozornost, a to jak z hlediska vysokých škol, tak z hlediska zaměstnavatelů.

56 % studentů a 42 % absolventů uvedlo, že je ke studiu na vysoké škole vede/vedla snaha zvýšit si šance na trhu práce, ale zároveň 74 % studentů uvedlo, že své šance na trhu práce hodnotí jako průměrné. Studenti se obávali silné konkurence a nedostatku pracovních zkušeností.

Pocit nedostatku pracovních zkušeností může ovlivnit zájem studentů o studium. 69 % studentů a 53 % absolventů uvedlo, že je vybraný obor studia zajímavá/zajímá, ale že zcela neodpovídá/neodpovídal jejich představám. Studenti i absolventi vyslovili nespokojenost s teoretickými předměty bez zřejmých souvislostí a praktických aplikací. Navíc, 71 % studentů a 65 % absolventů hodnotilo úroveň výuky na vysoké škole jako střední. Analýza dat neodhalila významný rozdíl mezi studenty a absolventy. Toto je velká výzva pro vysokou školu, aby přitáhla studenty ke studiu. Vysoká škola by měla být schopna přesvědčit studenty, že teoretické poznatky jsou důležité, ale zároveň by měla být schopna poskytnout studentům dostatek praktických aplikací, ideálně ve spolupráci s potenciálními zaměstnavateli. Vysokoškolské vzdělávání by mělo směřovat k rozvoji jak odborných, tak osobních kvalit studentů, kteří musí získat relevantní teoretické znalosti, praktické dovednosti a sociální návyky.

89 % studentů uvedlo, že při studiu pracuje, ale pouze 25 % studentů uvedlo, že pracuje v oboru studia. V této souvislosti 76 % absolventů uvedlo, že pracuje ve veřejné sféře, ale zároveň 64 % absolventů uvedlo, že se jejich současná práce neshoduje s oborem studia na vysoké škole. Takové výsledky mohou vyvolávat otázky týkající se potřebnosti konkrétních studijních oborů a předpokladů některých absolventů, a to zejména ve vztahu k potřebám trhu práce a požadavkům zaměstnavatelů.

57 % studentů uvedlo, že chce vykonávat řídicí funkci (mít podřízené), což nemusí být pro studenty nedosažitelným cílem, protože 46 % absolventů uvedlo, že vykonává řídicí funkci, a to také díky vysokoškolskému vzdělání, které však samo o sobě nestačí a jedinec musí prokázat odpovídající znalosti, dovednosti a schopnosti. V případě mzdových očekávání 44 % studentů uvedlo, že je ke studiu na vysoké škole vedeno možností dosáhnout vyššího výdělku a zároveň 39 % studentů uvedlo, že po ukončení studia očekává měsíční příjem mezi 20 000 a 29 000 Kč a 37 % studentů uvedlo, že po ukončení studia očekává měsíční příjem mezi 30 000 a 39 000 Kč. Pro porovnání, 36 % absolventů uvedlo, že jejich hrubý měsíční příjem se pohybuje mezi 26 000 a 35 000 Kč a 31 % absolventů uvedlo, že jejich hrubý měsíční příjem se pohybuje mezi 36 000 a 50 000 Kč. Průměrné a nadprůměrné příjmy absolventů vysoké školy tedy nejsou nedosažitelné, ale opět platí, že nepřijdou hned a že jedinec musí prokázat odpovídající znalosti, dovednosti a schopnosti. Další očekávání studentů týkající se oblasti práce a zaměstnání zahrnovala smysluplnou práci, možnost seberealizace, přátelský kolektiv, spravedlivý výdělek, příjemné prostředí, jistotu zaměstnání, odborný rozvoje nebo profesionální vedení. Všechna tato očekávání mohou vést k tomu, že zaměstnavatelé raději najímají zkušené pracovníky než mladé lidi s nedostatečnými zkušenostmi a nereálnými očekáváními.

Studenti a absolventi vysoké školy by měli být připraveni na soustavné učení a rozvíjení nezbytných odborných znalostí, dovedností a schopností, jakož i náležitých pracovních a sociálních návyků potřebných pro úspěšné uplatnění na trhu práce. To zahrnuje znalosti cizích jazyků nebo informačních technologií, jakož i schopnost komunikovat s lidmi, schopnost řešit problémy, schopnost osvojovat si nové poznatky, schopnost týmové práce nebo schopnost uplatnit vlastní poznatky.

Použité zdroje

BARBUTO, John E., GOTTFREDSON, Ryan K., 2016. Human capital, the millennial's reign, and the need for servant leadership. *Journal of Leadership Studies*, roč. 10, č. 2, s. 59–63. ISSN 1935-2611.

CORDERO-CUTILLAS, Iciar, HUGUET-MONFORT, Jose, ESCRIBANO-TORTAJADA, Patricia, 2011. Labour Market Access of Graduates in Law: Teaching and Learning of Skills and Abilities in the European Higher Education Area. In CHOVA, L. G., TORRES, I. C., MARTINEZ, A. L. (Eds.). *5th International Technology, Education and Development Conference*, s. 328–332.

ČSÚ, 2017. Průměrné mzdy – 2. čtvrtletí 2017. *Český statistický úřad* [on-line]. 05.09.2017 [cit. 2017-10-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cr/prumerne-mzdy-2-ctvrtleti-2017>

GARCIA-ARACIL, Adela, VAN DER VELDEN, Rolf, 2008. Competencies for young European higher education graduates: labor market mismatches and their payoffs. *Higher Education*, roč. 55, č. 2, s. 219–239. ISSN 0018-1560.

HORVÁTHOVÁ, Petra, ČOPÍKOVÁ, Andrea, 2015. Generation Y and its impact on the performance of personnel activities. In KLIESTIK, T. (Ed.) *15th International Scientific Conference on Globalization and its Socio-Economic Consequences*, s. 217–223.

CHONG, Yit S., AHMED, Pervaiz K., 2015. Student motivation and the 'feel good' factor: an empirical examination of motivational predictors of university service quality evaluation. *Studies in Higher Education*, roč. 40, č. 1, s. 158–177. ISSN 0307-5079.

KUCHARČÍKOVÁ, Alžběta, KONUŠÍKOVÁ, L'ubica, TOKARČÍKOVÁ, Emese, 2015. The quantification of human capital value in digital marketing companies. In ČÁBYOVÁ, Ľ, PETRANOVÁ, D. (Eds.). *International Scientific Conference Marketing Identity 2015: Digital Life*, s. 151–163. ISBN 978-80-8105-779-3.

MARGINSON, Simon, 2016. The worldwide trend to high participation higher education: dynamics of social stratification in inclusive systems. *Higher Education*, roč. 72, č. 4, s. 413–434. ISSN 0018-1560.

PRISACARIU, Anca, SHAH, Mahsood, 2016. Defining the quality of higher education around ethics and moral values. *Quality in Higher Education*, roč. 22, č. 2, s. 152–166. ISSN 1353-8322.

SCHENDEL, Rebecca, McCOWAN, Tristan, 2016. Expanding higher education systems in low- and middle-income countries: the challenges of equity and quality. *Higher Education*, roč. 72, č. 4, s. 407–411. ISSN 0018-1560.

STANCIU, Simona, BANCIU, Viorica, 2012. Quality of higher education in Romania: are graduates prepared for the labour market? In BEKIROGULLARI, Z. (Ed.). *3rd International Conference on Education and Educational Psychology*, s. 821–827.

STEWART, Jeanine S., OLIVER, Elizabeth G., CRAVENS, Karen S., OISHI, Shigehiro, 2017. Managing millennials: Embracing generational differences. *Business Horizons*, roč. 60, č. 1, s. 45–54. ISSN 0007-6813.

WACH, F. Sophie, KARBACH, Julia, RUFFING, Stephanie, BRUNKEN, Roland, SPINATH, Frand M., 2016. University Students' Satisfaction with their Academic Studies: Personality and Motivation Matter. *Frontiers in Psychology*, roč. 7, č. 55, 1–12. ISSN 1664-1078.

Poděkování

Tento příspěvek vznikl v rámci projektu „Názory absolventů a studentů na uplatnění v rámci projektu znalostí/kompetencí získaných na Vysoké škole regionálního rozvoje v praxi“ (IGA_Z9_02_2015) podporovaného Interní grantovou agenturou Vysoké školy regionálního rozvoje.